

YARGITAY
22. HUKUK
DAİRESİ

Esas No. 2012/27410
Karar No. 2013/19074
Tarihi: 17.09.2013

İlgili Kanun / Madde
2821 S. İşK/45

- ***SENDİKA YÖNETCİLERİ İÇİN BELİRLENEN ÜCRETLERİN SENDİKA GELİRLERİNİ AŞMASI***
- ***SENDİKA GELİRLERİNİ AŞAN YÖNETİCİ ÜCRETLERİNİN SENDİKA GELİRLERİNİN FAALİYET DIŞI KULLANMA YASAĞI KAPSAMINA GİRECEĞİ***
- ***SENDİKACININ KULLANMADIĞI YILLIK İZİNLERİNİN ÜCRETİNİ ALABİLMESİ İÇİN İZİNİN ZORUNLU NEDENLERLE KULLANILMADIĞINA İLİŞKİN YÖNETİM KURULU KARARAININ GEREKEMESİ***
-

ÖZETİ yirmisekiz madde halinde düzenlenmiş tahmini bütçe uygulamasının, birinci olağan genel kurulunda oluşturulan hesap tetkik ve tahmini bütçe komisyonu tarafından hazırlandığı, şeklen genel kurulda oylanarak bir karar alındığı, sonrasında sendikanın mali kayıtlarına geçirildiği anlaşılmaktadır. Anılan dönemde, sendikanın üye sayısının azlığı, bağtladığı bir toplu iş sözleşmesinin bulunmaması, zararının yıldan yıla katlanarak artması nazara alındığında, yukarıda ayrıntısı açıklandığı üzere bütçe uygulamasında sendika profesyonel genel merkez yöneticileri için öngörülen ücret ve diğer mali hakların sendikaca karşılanması imkan dahilinde değildir. Keza, karşılanamadığı hususunda da ihtilaf bulunmayıp, Ankara Vergi Dairesi Başkanlığınca düzenlenen 04.12.2009 tarihli vergi inceleme raporunda da anılan duruma yer verilmiştir. Daha da önemlisi, çalışma ilişkilerinde, ortak ekonomik sosyal hak ve menfaatlerini korumak, geliştirmek için kurulan, bu temel amaç doğrultusunda faaliyette bulunmak zorunda olan sendikanın, yöneticileri için gelirinin üzerinde kararlaştırıldığı ödemeler sebebiyle, amaca uygun faaliyette bulunmak için harcama yapamayacağı açık olup, bu durum sendikaların gelirlerini Kanun ve anatüzüğünde gösterilen faaliyetleri dışında kullanma yasağına da aykırılık teşkil etmektedir.

Yapılan açıklamalar ışığında varılan neticede, davacının kurucuları arasında yer aldığı sendikanın birinci olağan genel kurulunda, şeklen oylanmış bütçe uygulamasıyla, genel merkez yönetim kurulu başkanı ve diğer yöneticiler için yüksek ücret ve diğer parasal menfaatlerin belirlenmesinde, önemine binaen oylanacak hususun yeterince aydınlatılmayarak üyelerin bilgilendirilmediği kanaatine varılmıştır. Anılan sebeplerle, öngörülen ücret ve diğer parasal menfaatlerin tespitinin genel kurul kararına dayandığı kabul edilemez. Bu halde, ücret miktarı hususunda, mahkemece tahmini bütçe

uygulamasında yer alan ücrete itibar edilmemesi yerindedir. Sendika merkez yönetim kurulu başkanı olarak görev yapmış davacının ücret almadan çalışması da beklenemeyeceğinden, hükme esas alınan bilirkişi raporunda yıllar itibariyle tespit edilerek hesaplamaya esas alınan aylık ücret miktarları, Dairemizce dosya kapsamı itibariyle uygun görülmüş ve bu yöne ilişkin her iki taraf vekilinin temyiz itirazları da yerinde görülmemiştir.

Ancak, yukarıda da belirtildiği üzere, davaya konu makam tazminatı, ikramiye, giyim yardımı, bayram harçlığı, yıllık izin harçlığı, yolluk alacakları bakımından, tahmini bütçe uygulaması genel kurul kararına dayanmadığı kabul edilerek, anılan alacakların reddi gerekirken yazılı şekilde kabulü hatalı olmuştur

Taraflar arasındaki ilişki hizmet sözleşmesine dayanmamakta olup, vekalet sözleşmesi niteliğindedir. Diğer alacaklarda olduğu gibi, yıllık izin alacağı bakımından da, uyuşmazlığın çözümünde dava tarihinde yürürlükte olan 2821 sayılı Kanun'un 45. maddesi ve Sendika ana tüzüğü'nün 48/e maddesi nazara alınmalıdır. Ana tüzüğü'nün 48/e maddesi uyarınca yıllık otuz gün ücretli izin hakkı bulunduğu düzenlenmiş ise de, maddenin devamında "zorunlu nedenlerle izin hakkının kullanılmaması halinde, genel yönetim kurulunun kararı ile kullanılmayan izin süresi kadar süreye ait ücret, izin ücreti olarak ödenir" hükmüne yer verilmiştir. Bu hüküm uyarınca kullanılmayan izin süresi karşılığı ücret alacağına hak kazanılabilmesi için, iznin zorunlu nedenlerle kullanılmaması ve ödeme hususunda yönetim kurulunun bir karar almış olması gereklidir. Davacı hakkında, dosya kapsamında bu yönde alınmış bir yönetim kurulu kararı bulunmadığı anlaşılmakla, izin ücreti alacağı talebinin reddine karar verilmesi gerekirken, yazılı şekilde kabulü hatalıdır.

DAVA : Taraflar arasındaki, ücret alacağı, makam tazminatı, ikramiye, giyim yardımı, bayram harçlığı, yıllık izin ücreti, yolluk alacağı ile hizmet ödeneğinin ödetilmesi davasının yapılan yargılaması sonunda; ilamda yazılı sebeplerle gerçekleşen miktarın faiziyle birlikte davalıdan alınarak davacıya verilmesine ilişkin hükmün süresi içinde duruşmalı olarak temyizden incelenmesi taraflar avukatlarınca istenilmesi üzerine dosya incelenerek işin duruşmaya tabi olduğu anlaşılmış ve duruşma için 17.09.2013 Salı günü tayin edilerek taraflara çağrı kağıdı gönderilmişti. Duruşma günü davacı adına Avukat H. A. ile karşı taraf adına Avukat M. Ö. geldiler. Duruşmaya başlanarak hazır bulunan avukatların sözlü açıklamaları dinlendikten sonra duruşmaya son verilerek Tetkik Hakimi N.Özdamar Karakulah tarafından düzenlenen rapor sunuldu, dosya incelendi, gereği konuşulup düşünüldü:

Davacı vekili, müvekkilinin Tarım Orman-İş Sendikası'nın kurucu ve seçilmiş ilk genel başkanı olduğunu, 25-26.10.2003 tarihinde yapılan birinci olağan genel kurul toplantısında dört yıllığına genel başkan seçildiğini, sendikanın 06-07.04.2007 tarihinde yapılan ikinci olağan genel kurulunda ise yeni yönetimin oluşturulduğunu ve müvekkilinin asılsız iddialarla sendikadan ihraç edildiğini, Tarım Orman-İş Sendikası'nın 03.05.2008 tarihinde yapılan genel kurulunda alınan kararla aynı iş kolunda kurulu Öz Orman-İş Sendikasına katılma yoluyla iki sendikanın birleştiğini, müvekkilinin görev yaptığı süre içerisinde sendikal çalışmalar için şahsi mal varlığından harcamalar yaptığını, bu meblağlar ile ana tüzük, bütçe uygulamaları ve genel kurul kararları uyarınca hak kazandığı ücret ve sair mali haklarının ödenmediğini beyanla, ücret, hizmet ödeneği, makam tazminatı, ikramiye, giyim, bayram harçlığı, yıllık izin ücreti, izin harçlığı, yolluk, tüzüğü'nün 48/i maddesinden kaynaklanan alacak ile şahsi alacaklarının hüküm altına alınmasını talep etmiştir.

Davalı vekili, davacının iddia ettiği alacaklarına dayanak olarak gösterdiği 25.10.2003-25.10.2007 dönemi tahmini bütçe uygulamasının genel kurul tarafından kabul edilmediğini, iddia edilen bütçenin sendika kayıtlarında da yer almadığını, sendikanın uyuşmazlığa konu dönemde herhangi bir gelirinin bulunmayıp yüksek miktarda borç altında olduğunu, dolayısıyla sendika genel kurulu tarafından kabul

edildiği iddia olunan bütçe uygulamasında belirtilen ücret miktarının ve diğer mali hakların karşılanması söz konusu olamayacağını, davacının alması gerekli ücret miktarının tespitinde, uyuşmazlığa konu dönemlerde müvekkili sendikaya yakın özelliğe sahip bir sendikanın yönetim kurulu üyelerinin ücretinin emsal olarak alınması gerektiğini, davacının öncelikle disiplin kurulu kararıyla görevinden ihraç edildiğini, ardından da yapılan genel kurul kararıyla sendikadan ve üyeliğinden kesin olarak ihraç edilmekle hizmet ödeneği alacağına hak kazanmadığını, sair hak kazanmış alacaklarının da bulunmadığını beyanla davanın reddini savunmuştur.

Mahkemece, toplanan kanıtlar ve bilirkişi raporuna dayanılarak yazılı gerekçeyle davanın kısmen kabulüne karar verilmiştir.

Karar taraflar vekillerince temyiz edilmiştir.

1-Dosyadaki yazılara toplanan delillerle kararın dayandığı kanuni gerektirici sebeplere göre, tarafların aşağıdaki bendlerin kapsamı dışında kalan temyiz itirazları yerinde değildir.

2-Taraflar arasında, Tarım Orman-İş Sendikasının 25-26.10.2003 tarihlerinde yapılan birinci olağan genel kurul toplantısında bütçe uygulamasına ilişkin karar alınıp alınmadığı, tahmini bütçe uygulamasına ilişkin karar alındığının kabulü halinde sendika yöneticisi olan davacının ücret ve diğer mali haklarına ilişkin kabulün geçerli olup olmadığı, davacının dava konusu alacaklara hak kazanıp kazanmadığı noktalarında uyuşmazlık vardır.

Davacı taraf, birinci olağan genel kurulunda, hesap tetkik ve tahmini bütçe komisyonunca hazırlanan, 25.10.2003-25.10.2007 dönemine ilişkin tahmini bütçe uygulamasının genel kurulda kabul edildiğini iddia ederek, başta aylık ücret miktarı olmak üzere tüm mali haklarının bu bütçe uygulamasına göre tespit edilerek hesaplanmasını talep etmiş; davalı vekilince ise anılan bütçe uygulamasının genel kurulda görüşülmediği, kayıt altına alınmadığı ve kabul edilmediği gerekçesiyle nazara alınamayacağını savunmuştur.

Dosyaya sunulan suret halindeki, 25.10.2003-25.10.2007 dönemine ilişkin yirmisekiz madde halinde düzenlenmiş tahmini bütçe uygulaması başlıklı belgenin incelemesinden, sendika merkez profesyonel yöneticilerinin aylık ücretinin asgari ücretin yirmialtı katı tutarında belirlendiği, ücrete ilaveten yıllık dört brüt maaş tutarında ikramiye, yılda iki defa yarım maaş tutarında giyim yardımı, yıllık bir maaş tutarında bayram harçlığı ve izin harçlığı, yolluk ödemesi ile sair mali hakların düzenlendiği, genel başkan için ayrıca aylık 600,00 TL tutarında makam tazminatı öngörüldüğü anlaşılmaktadır.

Mahkemece hükme esas alınan bilirkişi raporunda, daha önce aynı sendikanın merkez yönetim kurulu üyesinin sendikaya karşı açtığı alacak davası neticesinde verilen Yargıtay 9. Hukuk Dairesinin 28.09.2010 tarihli ve 2010/22982 esas 2010/26099 karar sayılı bozma ilamına işaret edilerek, bütçede öngörülen aylık ücret miktarının fahiş olduğundan bahisle, davacının aylık ücreti ilk yıl için net 2.000,00 TL, ikinci yıl için net 2.400,00 TL, üçüncü yıl için net 3.120,00 TL, takip eden yıldaki çalışması için ise net 4.212,00 TL kabul edilmiştir. Bu rakamlar esas alınarak, ücret alacağı, ikramiye, giyim yardımı, bayram ve izin harçlığı, izin ücreti ve sair mali haklar hesaplanmış, mahkemece de hüküm altına alınmıştır.

Dava tarihi ve karar tarihi itibarıyla yürürlükte bulunan 2821 sayılı Sendikalar Kanunu'nun 44. maddesinde "Sendika ve konfederasyonlar, gelirlerini bu Kanunda ve tüzüklerinde gösterilen faaliyetleri dışında kullanamazlar ve bağışlayamazlar" denilmiştir.

Aynı Kanun'un 45. maddesinde "Konfederasyonlar ile sendikaların ve şubelerinin yönetim kurulu üyeleri ile başkanlarına verilecek ücretler, her türlü ödenek, yolluk ve tazminatlar genel kurul tarafından tespit olunur" hükmüne yer verilmiştir.

Tarım Orman-İş Sendikasının uyuşmazlığa konu dönemde yürürlükte bulunan ana tüzüğünün 48. maddesinde de, sendika ve şubelerin genel yönetim kurulu üyelerine verilecek ücret, ödenek yolluk ve tazminatların genel kurul tarafından tespit olunacağı kabul edilmiştir.

Anılan mevzuat hükümleri ve buna uygun şekilde hazırlanan sendika ana tüzüğü uyarınca, sendika yönetim kurulu başkan ve üyelerinin ücretlerinin ve ücrete ek her türlü para veya para ile ölçülebilir menfaatlerin genel kurul tarafından karara bağlanması zorunluluğu bulunduğu tartışmasızdır. Genel Kurula tanınan bu yetki, yönetim kuruluna devredilemez.

Sendika bütçesinin görüşülüp aynen veya değiştirilerek kabulü görev ve yetkisi Sendika genel kuruluna aittir. Bütçe uygulamasına ilişkin usulüne uygun şekilde alınmış bir genel kurul kararından bahsedilebilmesi için, bütçede öngörülen ödemelerine ilişkin miktar, süre ve benzeri her türlü ayrıntının, genel kurula katılan her bir üye veya delegenin anlayabileceği ve muhakeme edebileceği açıklıkta ortaya konularak tartışılması ve karara bağlanmış olması gereklidir.

Somut olayın özelliğine bakıldığında, 25.10.2003-25.10.2007 dönemine ilişkin yirmisekiz madde halinde düzenlenmiş tahmini bütçe uygulamasının, birinci olağan genel kurulunda oluşturulan hesap tetkik ve tahmini bütçe komisyonu tarafından hazırlandığı, şeklen genel kurulda oylanarak bir karar alındığı, sonrasında sendikanın mali kayıtlarına geçirildiği anlaşılmaktadır. Anılan dönemde, sendikanın üye sayısının azlığı, bağladığı bir toplu iş sözleşmesinin bulunmaması, zararının yıldan yıla katlanarak artması nazara alındığında, yukarıda ayrıntısı açıklandığı üzere bütçe uygulamasında sendika profesyonel genel

merkez yöneticileri için öngörülen ücret ve diğer mali hakların sendikaca karşılanması imkan dahilinde değildir. Keza, karşılanmadığı hususunda da ihtilaf bulunmayıp, Ankara Vergi Dairesi Başkanlığınca düzenlenen 04.12.2009 tarihli vergi inceleme raporunda da anılan duruma yer verilmiştir. Daha da önemlisi, çalışma ilişkilerinde, ortak ekonomik sosyal hak ve menfaatlerini korumak, geliştirmek için kurulan, bu temel amaç doğrultusunda faaliyette bulunmak zorunda olan sendikanın, yöneticileri için gelirinin üzerinde kararlaştırıldığı ödemeler sebebiyle, amaca uygun faaliyette bulunmak için harcama yapamayacağı açık olup, bu durum sendikaların gelirlerini Kanun ve anatzüğünde gösterilen faaliyetleri dışında kullanma yasağına da aykırılık teşkil etmektedir.

Yapılan açıklamalar ışığında varılan neticede, davacının kurucuları arasında yer aldığı sendikanın birinci olağan genel kurulunda, şeklen oylanın bütçe uygulamasıyla, genel merkez yönetim kurulu başkanı ve diğer yöneticiler için yüksek ücret ve diğer parasal menfaatlerin belirlenmesinde, önemine binaen oylanacak hususun yeterince aydınlatılmayarak üyelerin bilgilendirilmediğı kanaatine varılmıştır. Anılan sebeplerle, öngörülen ücret ve diğer parasal menfaatlerin tespitinin genel kurul kararına dayandığı kabul edilemez. Bu halde, ücret miktarı hususunda, mahkemece tahmini bütçe uygulamasında yer alan ücrete itibar edilmemesi yerindedir. Sendika merkez yönetim kurulu başkanı olarak görev yapmış davacının ücret almadan çalışması da beklenemeyeceğinden, hükme esas alınan bilirkişi raporunda yıllar itibariyle tespit edilerek hesaplamaya esas alınan aylık ücret miktarları, Dairemizce dosya kapsamı itibariyle uygun görülmüş ve bu yöne ilişkin her iki taraf vekilinin temyiz itirazları da yerinde görülmemiştir.

Ancak, yukarıda da belirtildiğı üzere, davaya konu makam tazminatı, ikramiye, giyim yardımı, bayram harçlığı, yıllık izin harçlığı, yolluk alacakları bakımından, tahmini bütçe uygulaması genel kurul kararına dayanmadığı kabul edilerek, anılan alacakların reddi gerekirken yazılı şekilde kabulü hatalı olmuştur.

3-6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 297/2. maddesi uyarınca, hükmün sonuç kısmında, taleplerden her biri hakkında verilen hükümle, taraflara yüklenen borç ve tanınan hakların, sıra numarası altında; açık, şüphe ve tereddüt uyandırmayacak şekilde gösterilmesi gereklidir.

Mahkemece, dava dilekçesinde talep edilen hizmet ödeneğı alacağı hakkında, gerekçe içeriğinde herhangi bir değerlendirme yapılmadığı gibi hükmün sonuç kısmında da olumlu veya olumsuz bir karar verilmemiştir. Hüküm sonucunda "fazla istemin reddine" ifadesine yer verilmiş olması, 6100 sayılı Kanun'un 297/2. maddesinde düzenlenen amir hüküm karşısında yetersizdir. Anılan sebeple, talep hakkında dosya kapsamının değerlendirmeye tabi tutulmasıyla neticeye göre, hizmet ödeneğinin kıdem tazminatı niteliğinde olup kıdem tazminatı tavanına tabi olduğu da nazara alınarak bir karar verilmelidir.

4-Mahkemece, yıllık izin ücreti alacağı bakımından, davacının yıllık izin sürelerini kullanmadığı kabul edilerek hesaplanan izin ücreti alacağı hüküm altına alınmıştır.

Taraflar arasındaki ilişki hizmet sözleşmesine dayanmamakta olup, vekalet sözleşmesi niteliğindedir. Diğer alacaklarda olduğu gibi, yıllık izin alacağı bakımından da, uyuşmazlığın çözümünde dava tarihinde yürürlükte olan 2821 sayılı Kanun'un 45. maddesi ve Sendika ana tüzüğünün 48/e maddesi nazara alınmalıdır. Ana tüzüğün 48/e maddesi uyarınca yıllık otuz gün ücretli izin hakkı bulunduğu düzenlenmiş ise de, maddenin devamında "zorunlu nedenlerle izin hakkının kullanılmaması halinde, genel yönetim kurulunun kararı ile kullanılmayan izin süresi kadar süreye ait ücret, izin ücreti olarak ödenir" hükmüne yer verilmiştir. Bu hüküm uyarınca kullanılmayan izin süresi karşılığı ücret alacağına hak kazanılabilmesi için, iznin zorunlu nedenlerle kullanılmaması ve ödeme hususunda yönetim kurulunun bir karar almış olması gereklidir. Davacı hakkında, dosya kapsamında bu yönde alınmış bir yönetim kurulu kararı bulunmadığı anlaşılınca, izin ücreti alacağı talebinin reddine karar verilmesi gerekirken, yazılı şekilde kabulü hatalıdır.

5-Dava dilekçesinde, davacının sendikal örgütlenme çalışmalarında kendi mal varlığından harcama yaptığı iddia edilerek, şahsi alacak olarak nitelendirilen alacağın tahsili talep edilmiştir. Hükme esas alınan bilirkişi raporunun başlangıç kısmında, sendika mali defterlerinde, davacı alacaklarının "335-personele olan borçlar" ve "336-diğer çeşitli borçlar" hesaplarında izlendiğı; davacının "336-diğer çeşitli borçlar" hesabında 31.12.2003 tarihli kapanış bilançosuna göre 1.617,00 TL; 31.12.2004 tarihli kapanış bilançosuna göre 90.275,50 TL, 31.12.2005 tarihli kapanış bilançosuna göre ise 50.387,92 TL alacak kayıtlı olduğu, kayıtlarda detayın bulunmaması sebebiyle hangi alacağın nasıl oluştuğunun izlenemediğı mütalaa edilmiştir. Hal böyle olmasına rağmen, rapor devamında bu kez, "336-diğer çeşitli borçlar" hesabında yolluk alacağı ve şahsi alacağın izlendiğı belirtilerek çelişkiye düşülmüş, iki alacak kalemi toplamı için sonuç rakam 50.387,92 TL tutarında tespit edilmiştir. Diğer taraftan, aynı bilirkişi raporunda, defterlerin genel muhasebe kurallarına uygun tutulmakla birlikte kapanış tasdik şerhlerinin olmadığı, yevmiye defterlerinin yetmemesi sebebiyle yeni defter tasdik edilmesi gerekirken defterlerin arka sayfasına kayıtların işlendiğı, aynı deftere 2004-2005-2006 yılı hesaplarının ara tasdik olmadan işlendiğı, defterlerdeki anılan usulsüzlükler karşısında delil niteliklerinin Mahkemece takdir edilmesi gerektiğı belirtilmiştir. Mahkemece, 50.387,92 TL tutarındaki meblağ, yolluk alacağı ve şahsi alacak kalemleri toplamı olarak hüküm altına alınmıştır.

Öncelikle, yukarıda (2) nolu bend içeriğinde ayrıntısıyla açıklandığı üzere yolluk alacağı talebi reddedilmelidir.

Şahsi alacak talebi hakkında ise, mahkemece, bilirkişi raporunda belirtilen usulsüzlükler karşısında defterlerin delil olarak kabul edilip edilemeyeceğinin değerlendirilmemesi ve rapor içeriğindeki çelişkilerin giderilmeksizin, alacağın dayanağı hususların yeterince araştırılıp tartışılmadan kabulü hatalı olmuştur. Anılan sebeplerle, öncelikle, davacı taraftan anılan alacağa yönelik iddiasına dayanak bütün vakıaları açıklaması istenilmelidir. Ardından, davanın ticari bir dava olmadığı ve davacının genel merkez yönetim kurulu başkanı olarak mali kayıtlar hakkındaki sorumlulukları da nazara alınarak, defterlerdeki usulsüzlüklerin delil olma niteliğine etkileri üzerinde durulmalı, bilirkişi raporundaki "336-diğer çeşitli borçlar" hesabında izlenen alacaklar hakkındaki çelişki giderilmeli ve tüm dosya kapsamı yeniden bir değerlendirmeye tabi tutularak bir karar verilmelidir.

Yukarıda yazılı sebeplerden, eksik inceleme ve hatalı değerlendirmeye karar verilmesi bozmayı gerektirmiştir.

SONUÇ: Temyiz olunan kararın yukarıda yazılı sebeplerden **BOZULMASINA**, davacı yararına takdir edilen 990,00 TL duruşma avukatlık ücretinin davalıya yükletilmesine, davalı yararına takdir edilen 990,00 TL duruşma avukatlık ücretinin davacıya yükletilmesine, peşin alınan temyiz harcının istek halinde ilgiliye iadesine, 17.09.2013 gününde oybirliğiyle karar verildi.